

зазначив колись французький соціолог та економіст П.Ж. Прудон, тільки «безсилля в дії».

Одержано 21.04.2017

УДК 316.1

Максим Юрійович Погуца,

курсант 1 курсу факультету № 2 ХНУВС

Науковий керівник: канд. філос. наук, доцент Грищенко Н. В.

У ПОШУКАХ СМISЛУ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ

Життя людини унікальне і неповторне. В ньому поряд з драматичними подіями присутні яскраві позитивні моменти, які виступають могутніми стимулами для творчої діяльності, саморозвитку, зміцнення і розширення самосвідомості особистості. Життя має сенс, якщо є прагненням до найвищого добра і водночас ствердженням і збагаченням самої людини. М. Монтень писав: «Життя саме по собі ні добро, ні зло, воно містить і добро і зло, з огляду на те, у що ми самі перетворюємо його». Які саме життєві смисли стануть домінуючими в житті та суттєво впливатимуть на нього, залежить від самої людини. Чим наповнює життя сучасна молодь, в чому вбачає його сенс? – питання, які лежать в площині філософії.

Питання про сенс нашого життя має тривалу світоглядну традицію осмислення, адже відноситься до розряду «вічних». Насправді, це питання є одним з найскладніших, перед яким стояло людство протягом цілої історії свого існування і, напевне, ще гостріше стоїть в наші дні.

Починаючи з античності, сформувалися різні підходи дослідження даної проблеми. Деякі філософи стверджували в якості сенсу життя і його вищої мети досягнення максимальних насолод, інші – досягнення щастя. В епоху середньовіччя проблема сенсу життя з акцентом на безумовний божественний початок розглядалася Августином Блаженным і Фомою Аквінським. У дусі теоцентричного світогляду сенс життя вбачався ними в пізнанні й спогляданні бога. Пізнання є найвищою функцією людини, Бог же – невичерпним джерелом пізнавального процесу. Мислителі епохи Відродження зробили акцент на людині й перетворили її у вищу цінність, центр світоглядної перспективи. Пізнання сенсу життя в цей період здійснювалося через призму внутрішнього світу людини. Новий етап у розробці проблеми сенсу життя бере свій початок у роботах представників німецької класичної філософії. Німецькі ідеалісти протиставляли культу особистих насолод вимоги кодексу обов'язків, моральні закони. Так, наприклад, Г. Фіхте людський сенс життя бачить у досягненні індивідом повної згоди із самим собою, у розумі, у волі, у діяльності, в тім, щоб людина із простого продукту розвитку природи перетворилась на вільну, розумну істоту. Розуміння сенсу життя у Фіхте ґрунтується на певній концепції природи людини: «Кожна тварина є те, що вона є; тільки людина споконвічно – ніщо. Тим, ким вона повинна бути, вона повинна зробитися... і зробитися сама,

своєю волею; я можу бути тільки тим, ким я себе зроблю сам». Пошук мети життя має у своїй основі думку про цінності людського життя, причому цінності не тільки самої людини, але й суспільства та інших людей. Аналізуючи різні погляди на цінність та сенс життя, наявні в сучасній літературі, можна згрупувати їх наступним чином:

1. Цінність життя полягає в житті для суспільства, а не в житті для себе, тобто ступінь цінності життя визначається ступенем відповідності життєдіяльності індивіда інтересам розвитку суспільства, ступенем сприяння реалізації нагальних потреб, поступального розвитку суспільства.

2. Індивідуальне життя виступає як цінність інстинктивно, несвідомо, без думки про це, але ще більшою мірою воно виступає як цінність у самосвідомості, у рефлексії про життя.

3. Цінність життя обумовлена сенсом життя, тобто життя цінне при наявності в ньому сенсу.

4. Людина й людство, а, отже, і їхнє життя є вищими цінностями, тому що вони є вершиною космічної еволюції.

5. Час і погляд людини на саму себе змусили її цінувати життя й знаходити в ньому сенс.

Для індивіда життя виступає як вища цінність, вище благо безвідносно до чого б те не було. Сенс життя пов'язується з об'єктивно важливими цінностями, які виступають як найвища мета людської діяльності та прагнень. Сенс життя є *суттєвим, фундаментальним атрибутом суб'єкта життя*, незалежно від того, чи йде мова про конкретну особистість, чи про релігійно-ідеалістичну персоніфікацію світу та його явищ (Бог, Абсолютна Ідея, світовий Дух). Без усвідомлення сенсу життя ми не можемо бути щасливими. І хоча б у нас була найсмачніша їжа, вишуканий одяг, найкраща робота, без усвідомлення сенсу свого життя ми постійно відчуватимемо, що нам чогось бракує.

Сенс життя як філософська та духовна проблема має відношення до визначення мети існування, призначення. Це одне з основних світоглядних понять, яке відіграє величезну роль у становленні духовно-морального обличчя особистості. Питання про смисл життя також може розумітися як суб'єктивна оцінка прожитого та відповідності досягнутих результатів початковим намірам, як розуміння людиною змісту та спрямованості свого життя, свого місця у світі. Людина сама визначає своє призначення й сенс життя.

Отже, на питання про смисл життя однозначної відповіді немає – тому що таких смислів велика кількість. І для кожного може знайтись свій, причому не один! Якщо у вас виникли думки «навіщо я живу» – значить, ви власний смисл життя просто-напросто втратили. Так його цілком можливо відшукати – більше того, під час таких «пошуків» може виявитися інший, новий смисл, часом навіть більш цікавий і гідний. Тому головне у вирішенні будь-якої проблеми – не вператися носом у напис «Виходу немає», причому вихід-то поряд, потрібно лише голову повернути.

Одержано 21.04.2017

